UNIJA POSLODAVACA
CRNE GORE

Izlaganje Budimira Raičkovića, potpredsjednika UPCG
i koordinatora tima UPCG za pregovore sa EU

26.06.2013.god, Podgorica

Poštovani gospodine ambasadore, gdine predsjedniče UPCG, kolege predstavnici UPCG u pregovaračkim radnim grupama,

Na današnji dan, tačno prije godinu dana, Evropski savjet je postavio ciljni datum za početak pristupnih pregovora Crne Gore sa EU. Danas treba da vidimo gdje smo to tačno godinu dana od dana početka pristupnih pregovora.

Svjesni smo da proces pristupanja EU ima uticaj na ekonomske, pravne, političke i druge društvene tokove. Međutim, kao privrednici znamo da se u osnovi svih kriterijuma nalazi ekonomija, odnosno ekonomski uslovi i kriterijumi koje Crna Gora u tom pogledu treba da ispuni. Zbog toga je Unija poslodavaca delegirala svoje predstavnike u 25 radnih grupa - oblasti pregovora koje u najvećoj mjeri imaju refleksije na ekonomske perspektive Crne Gore u EU. Ne zanemarujući značaj ostalih poglavlja, procijenili smo da u ovim oblastima, kao institucija, a u skladu sa svojim organizaciono- kadrovskim kapacitetima, možemo dati najveći doprinos.

Nesporno je da postoji širok društveno-politički konsenzus kada je u pitanju process EU integracija.

Ono u čemu pregovaranja sa EU pomaže je da bez ružičastih naočara i nerealnih očekivanja steknemo kvalitetnu sliku o stepenu razvijenosti i konkurentnosti privrede Crne Gore, kao i da uvidimo koje aktivnosti treba preuzeti u pogledu ispunjavanja kriterijuma, zahtjeva i standarda EU, odnosno – kako da “uklopimo” našu ekonomiju u ekonomiju EU.

Dobro je da budemo realni u ovoj fazi našeg puta ka EU, kako iz faze *euro-euforije* ne bi došli u fazu *euro-razočarenja*.

U cilju zaštite interesa naše ne baš jake privrede, cijenimo da pregovaračku poziciju moramo bazirati na realnim sektorskim analizama i objektivnim ocjenama stepena u kojim se pojedine privredne oblasti nalaze.

Unija poslodavaca insistira da naše pregovaračke pozicije zasnivamo na inputima privrede, ali i nauke, jer samo kvalitetnom identifikacijom problema u privredi i kvalitetnim predlozima rješenja konkretnih problema možemo stvoriti dobru osnovu za pregovore Crne Gore sa EU, a time i definisati realne rokove ispunjenja uslova za ekonomske integracije naše države u EU.

ADRESA IX CRNOGORSKE BRIGADE BR.11, 81 000 PODGORICA TELEFON +382 20 209 250 FAX +382 20 209 251
WEB WWW.POSLODAVCI.ORG E-MAIL UPCG@T-COM.ME ŽIRO RAČUN 540-1000031470821-57

Kada se pomene odnos Crne Gore i EU, nekako se u prvi plan stavljaju politički aspekti evropskih intergacija, pravno-regulatorni aspekti harmonizacije sa standardima i pravilima EU. Međutim, faza definisanja pregovaračkih pozicija će u mnogo većoj mjeri u centar pažnje staviti ekonomska, finansijska i socijalna pitanja i probleme procesa integrisanja. Za socijane partnere - Vladu, Uniju poslodavaca Crne Gore i sindikate, proces pregovora sa EU otvara niz krupnih pitanja na koja treba da odgovore, a neka od njih su:

1. **Koji su to strateški ekonomski prioriteti Crne Gore?**
2. **Kakve nas to strukturne promjene privrede očekuju na putu evropskih integracija**, odnosno šta ovaj proces znači s aspekta konkurentnosti, razvoja sektora malih i srednjih preduzeća i podsticanja preduzetništva, podsticanja izvoza, privlačenja stranih direktnih investicija, unaprjeđenja kvaliteta proizvoda i proizvodno-upravljačkih procesa, korporativnog upravljanja, afirmacije etičkih kriterijuma u crnogorskim privrednim društvima, strukturnih promjena na tržištu rada, smanjenja siromaštva, afirmacije koncepta doživotnog učenja i menadžmenta znanja kao bitnih determinanti osposobljavanja naših preduzeća za uspešnu konkurentsku borbu na tržištu EU?
3. **Koje su to efikasne mjere i instrumenti (finansijski i institucionalni) koji će omogućiti** smanjivanje naglašenih ekonomsko-socijalnih razlika u stepenu razvoja regiona Crne Gore?
4. **Kakve su nam sektorske politike na putu integracija Crne Gore u EU?** Neophodne su nam kvalitetnije analize ključnih sektorskih politika sa stanovišta principa i kriterijuma EU, s posebnim osvrtom na politike u oblasti turizma, poljoprivrede, energetike, industrije, usluga i drugih važnih oblasti privrede.

UPCG se sa svojim članstvom konsultuje i o drugim važnim pitanjima, kao što su integracija sektora finansijskih usluga Crne Gore u EU, pitanja zaštite životne sredine i održivog razvoja i sl.

Teška ekonomska situacija iskazana kroz slabije makroekonomske pokazatelje, visoki budžetski i trgovinski deficit, inflaciju, visoku zavisnost privrede Crne Gore od inostranih izvora finansiranja, značajnu stopu nezaposlenosti i permanentan pritisak na realni sector, može donekle da utiče na tempo našeg priključivanja EU, što znači da navedeno treba da bude bazni input kod definisanja naših pregovaračkih pozicija. Proces evropskih integracija treba da doprinese da kritički pristupimo dosadašnjim ekonomskim konceptima i modelima rasta i razvoja privrede Crne Gore. Samo jasnim markiranjem sektora i privrednih oblasti u kojima Crna Gora može ostvariti dugoročno održivu konkurentsku prednost, možemo naći svoje mesto na trzištu EU.

Prethodni komentari su samo dio promišljanja članstva UPCG i naučnih institucija iz zemlje i inostranstva sa kojima UPCG sarađuje, a daju dobar osnov za naš zahtjev da se u procesu pripreme pregovaračkih pozicija realni sektor tj. poslodavci u mnogo većoj mjeri konsultuju i angažuju.

Siguran sam da će i današnji skup biti koristan u pravcu artikulisanja poruka koje ćemo kao privrednici prenijeti glavnom pregovaraču, odnosno Vladi Crne Gore koja u ime i za račun privrede i građana Crne Gore vodi ovaj proces.

Hvala.